

Oponentský posudek bakalářské práce *Carpe diem* Zuzany Škorpíkové

Předkládaná bakalářská práce na téma *memento mori* nese název *Carpe diem*. Již v tomto úvodním, a na první pohled možná protichůdném, označení tématu a pojmenování práce se vyjevuje mnohé z autorčiných tvůrčích i myšlenkových postupů a procesů, resp. z výsledků, k nimž došla. Sice si jako téma uměleckého zpracování volí smrt, ale dochází k tomu, že vyzývá k oslavě života. Není to tak nepochopitelné a nelogické, jak by se na první pohled mohlo zdát. Promyšlení smrti dovedlo autorku k ocenění hodnoty života a smyslu každého jednotlivého dne, kterého je zapotřebí (si) užít. Zuzana Škorpíková také zřejmě nevolí latinské imperativy „pamatuj na smrt“ a „užij dne“ náhodou. Vyzývá jimi diváka i čtenáře své práce, aby tato zásadní témata lidského života, jimiž život a smrt bezpochyby jsou, aktivně promyslel sám a zaujal k nim vlastní postoj.

K tomuto promyšlení, až jakési vlastní vnitřní meditaci na dané téma, jak se o tom v práci dozvídáme, vyzývá ovšem nejprve samu sebe. V teoretické části bakalářské práce nás tak autorka nejprve zve do svého vnitřního světa a odvážně ukazuje, co ji k promyšlení smrti vedlo a jak se její vztah k tématu a možnostem jeho uměleckého vyjádření vyvíjel. Od raného dětství a nevšední záliby v nacházení, a snaze o vytvoření – pro dítě opravdu velmi netradiční – sbírky, ostatků uhynulých zvířat, přes zážitky s domácími zabijačkami, až do nejintimnějších rovin rodinných vztahů, jejichž hraniční podobu odhaluje jen velmi jemně, ale přesto zřetelně, procházíme s autorskou zdroji její inspirace. Další zdroje inspirace Zuzana Škorpíková následně sama aktivně hledá a v další části předkládané práce představuje umělce, jejichž díla a myšlenky ji ovlivnily. Tento jasný inspirační proud spolu s možností nahlédnout do vnitřního světa autorky její dílo zčásti vysvětluje. Jen zčásti, nikoli zcela. Divákovi, i takto poučenému, dílo nadále zůstává nejasné, ne zcela srozumitelné, opředeno tajemstvím, až jakousi záhadou. Stejně jako smrt.

Do mysli zvědavého diváka se neodbytně vkrádá myšlenka, proč zrovna pytel na mrtvolu? Pytel na lidské mrtvolu ušitý z kůží mrtvých zvířat? Pytel, který navíc „dýchá“, pohybuje se nahoru a dolů. Neobsahuje tedy mrtvolu, ale živého člověka? Nebo živé zvíře? Nebo jaksi žije sám? Pytel? Musím přiznat, že dílo nechápu, nerozumím jeho poselství, zprávě, kterou se mnou komunikuje. Jeho tajemství pro mne zůstává tajemstvím. Přesto na mne velmi působí. Burcuje a vytrhává mne z mých běžných představ o smrti a důstojném zacházení s mrtvými. Ovšem nikoli mrtvými lidmi, ale mrtvými zvířaty.

Domnívám se, že v naší kultuře klademe veliký důraz na důstojné zacházení s našimi zemřelými příbuznými, zemřelými lidmi obecně. Je to tak také ukotveno ve všech u nás platných etických kodexech a zákonech. Že s člověkem je nutné zacházet důstojně, a zachovávat například nadále i lékařské tajemství, i po jeho smrti. To asi není téma a není to nijak překvapivé. Současná etika se však do jakéhosi pomyslného „kruhu ochrany“ snaží vtáhnout i zvířata (a dokonce rostliny) a zaručit jim také jistá práva a důstojné zacházení. Ve zkratce, zvířata mají právo na důstojné zacházení, na důstojný život a potažmo tedy důstojnou smrt. To už téma je a možná je to i překvapivé. V tomto ohledu je tedy téma, které si autorka pro svou práci zvolila velmi aktuální a velmi nosné.

Možná ale, že jen špatně rozumím sdělení, které dílo s divákem komunikuje, možná, že o důstojnost zvířat nejde. Anebo jde? Dílo klade otázky. Klade mnoho otázek. Považuji ho proto

za dílo zdařilé a za dílo umělecké (což je myslím hlavním cílem autorčiných snah i smyslem studia umělecké školy). Jeho estetické působení jistě nebude malé a mohlo by myšlení diváka rozvířit natolik, že ho skutečně přiměje k tomu, co autorka zamýšlí, totiž, aby promýšlel téma smrti z nových a nečekaných úhlů, aby ho vůbec promýšlel. Zda ho toto promýšlení dovede, tak jako autorku, k závěru, že je zapotřebí užít si života, užít dne a všeho, co nabízí, to jisté není. Jisté je jen to, že smrt se bytostně týká každého člověka a že představené dílo tematizuje všeobecně lidský problém, obavu a úzkost ze smrti.

Představené dílo a předloženou práci považuji za zdařilé a ráda je doporučuji k obhajobě a navrhuji je hodnotit známkou velmi dobře.

Za silné stránky písemné části práce považuji stylistickou i gramatickou úpravu a širí záběr – od ryze osobních zpovědí až po zpracování tématu smrti v náboženství. Na umělecké realizaci oceňuji zvláště náročnost technického provedení a jeho zvládnutí. Domnívám se nicméně, že jazyk umění je jazykem univerzálním a že umělecké dílo by mělo své sdělení komunikovat srozumitelně. U předkládané práce mám dojem, že ani autorka si není zcela jistá tím, co vlastně říká, co říci chce a její dílo to odráží.

V Ústí nad Labem, dne 26. 5. 2023

Mgr. Barbora Řebíková, Ph.D.